

METODOLOŠKO POJASNILO

Simon Plešivčnik

POPIS VRTNARSTVA

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Popis vrtnarstva, Slovenija, triletno (Prva objava)

Junij 2023

Kazalo

1	NAMEN.....	3
2	PRAVNI OKVIR.....	3
3	ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI.....	3
4	IZBOR ENOT OPAZOVANJA.....	3
5	ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV.....	3
6	DEFINICIJE.....	4
7	POJASNILA.....	5
8	OBJAVLJANJE PODATKOV.....	6
9	REVIDIRANJE PODATKOV.....	6
10	DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA.....	7

1 NAMEN

Namen objave podatkov o tržnem vrtnarstvu je prikaz trenutnega stanja tržnega vrtnarstva v Sloveniji, podatki pa so tudi osnova za nadaljnja statistična spremljanja in za zagotavljanje podatkov o rastlinski proizvodnji za potrebe naše države in za potrebe Evropske unije.

Med ključne statistike sodijo podatki o številu kmetijskih gospodarstev, ki se ukvarjajo s tržnim vrtnarstvom ter osnovni in pridelovalni površini zelenjadnic, jagod, cvetja in okrasnih rastlin, sadik zelenjadnic, jagod in poljščin, semen krmnih rastlin in zelenjadnic ter zelišč, dišavnic in zdravilnih rastlin.

2 PRAVNI OKVIR

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#)
- [Zakon o državni statistiki \(Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01\)](#)

3 ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enota, ki jo opisujejo objavljeni podatki je površina, namenjena za tržni vrtnarski pridelek (zelenjava, jagode, zelišča, semena, sadike, cvetje in okrasne rastline).

4 IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Opazovane enote so vsi tržni pridelovalci zelenjadnic, jagod, zelišč, sadik, cvetja in okrasnih rastlin (v nadaljevanju tržni vrtnarski pridelovalci).

Izbor enot opazovanja je poln; to pomeni, da so v raziskovanje izbrani vsi tržni vrtnarski pridelovalci, ki pridelujejo vrtnarske pridelke za prodajo (ne glede na velikost površin, ki jih za to svojo dejavnost uporabljajo). Seznam tržnih vrtnarskih pridelovalcev smo pripravili na osnovi Statističnega registra kmetijskih gospodarstev; ta se osvežuje s statističnimi raziskovanji (Popis kmetijstva, Raziskovanje o strukturi kmetijskih gospodarstev, Popis vrtnarstva, Vzorčni popis posejanih površin) in razpoložljivimi administrativnimi viri (Poslovni register Slovenije (PRS), Integrirani administrativni in kontrolni sistem (IAKS)).

5 ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatki se zbirajo triletno.

Podatke o tržni vrtnarski pridelavi zbiramo vsaka tri leta. Do leta 2010 smo jih zbrali s pomočjo anketarjev na terenu, v letu 2010 hkrati s podatki popisa kmetijstva, od leta 2013 naprej, pa v obliki računalniško podprte telefonske ankete z vprašalnikom Popis vrtnarstva POPIS-VRT/3L.

S Popisom vrtnarstva v Republiki Sloveniji zbiramo naslednje podatke:

- o osnovni površini zemljišč v Republiki Sloveniji, ki so namenjena za tržno vrtnarsko pridelavo;
- o pridelovalni površini zemljišč v Republiki Sloveniji, ki so namenjena za tržno vrtnarsko pridelavo.

Podatkov za to raziskovanje ne pridobivamo neposredno iz administrativnih virov. Administrativni vir Neposredna plačila v kmetijstvu (subvencije) uporabljamo kot pomoč pri določitvi ciljne populacije in pri urejanju podatkov. Skrbnik administrativnega vira je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP).

6 DEFINICIJE

Osnovna površina je površina, ki je na kritični datum (to je datum, na katerega se nanašajo popisni podatki) namenjena za pridelovanje opazovanih rastlin.

Pridelovalna površina je površina, na kateri trenutno (tj. ob popisu) raste določena vrsta kulturne rastline, površina, s katere je določena vrsta kulturne rastline že pospravljena, in površina, ki bo z določeno vrsto kulturne rastline še posejana ali posajena (to je večkratna raba površine za pridelovanje iste kulturne rastline v opazovanem obdobju).

Število pridelovalcev po posameznih kategorijah med osnovno in pridelovalno površino lahko nekoliko odstopa, saj nekateri na referenčni datum raziskovanja niso pridelovali vrtnarskih pridelkov, so jih pa pred tem datumom ali po tem datumu (1. 6.).

Zaščiteni prostor je prostor, ki je v celoti ali le delno zaščiten pred zunanjimi vplivi in v katerem je omogočeno pridelovanje rastlin vse leto, posebno še jeseni, pozimi in spomladi. K zaščitenim prostorom prištevamo rastlinjake s trdo kritino, plastenjake z mehko kritino, visoke tunele, pokrite s folijo, in zaprte grede.

Pridelava na prostem obsega pridelovanje brez uporabe kakršne koli zaščite ali pridelovanje z uporabo zaščitne folije ali nizkih tunelov, pokritih s folijo (nizka zaščita).

Med **zelenjadnice** štejemo naslednje kulture: belo zelje (zgodnje in pozno), rdeče zelje, ohrovt, brstični ohrovt ali popčar, kitajski kapus, cvetača, brokoli, kolerabica (zelena), solata (zgodnja, poletna, jesenska), endivija, radič (glavnati, siljeni, za rezanje), motovilec, špinača, blitva, korenček, zelena (stebelna in gomoljasta), sladki komarček, peteršilj, rdeča pesa, redkvica,

redkev, repa (za prehrano ljudi: presna in za kisanje), podzemna koleraba ali kavla, čebula, šalotka, česen, por, paradižnik, paprika, feferoni, jajčevci, melone, lubenice, kumare (za vlaganje in solatne), bučke, fižol za stročje, grah (za prehrano ljudi), beluši (zeleni in beljeni) in hren.

Med **okrasne rastline in rezano cvetje** štejemo naslednje skupine okrasnih rastlin in cvetja: sobne rastline in lončnice, balkonske rastline, enoletnice, dvoletnice, večletne in lesnate rastline, dovzgojne sadike cvetja in okrasnih rastlin, dovzgojne lesnate sadike za prodajo in rezano cvetje.

7 POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Podatki so objavljeni po veljavni NUTS in SKTE klasifikaciji teritorialnih enot, do nivoja statističnih regij.

<http://www.stat.si/StatWeb/Methods/Classifications>

7.2 OBDELAVA PODATKOV

UREJANJE PODATKOV

Podatke smo uredili s kombinacijo sistematskih popravkov, individualnih popravkov in postopkov vstavljanja podatkov. Pri vstavljanju podatkov smo uporabili metodo logičnega vstavljanja, metodo notranjega darovalca in metodo zgodovinskih vrednosti.

Več o urejanju podatkov lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Statistično urejanje podatkov](#).

UTEŽEVANJE

Postopkov uteževanja podatkov nismo uporabili.

DESEZONIRANJE

Postopki desezoniranja niso smiselni.

7.3 INDEKSI

Indeksov ne objavljamo.

7.4 NATANČNOST

Natančnosti ne izračunavamo.

7.5 DRUGA POJASNILA

Popis vrtnarstva poteka vsaka tri leta. Prvič je bil izveden leta 2000.

Kritični datum oz. obdobje, na katero se nanašajo popisni podatki:

- za podatke o osnovni površini zemljišč: 1. julij, ob popisu kmetijstva 2010 naprej: 1. junij;
- za podatke o pridelovalni površini: koledarsko leto.

Podatek, ki je statistično zaščiten zaradi varovanja zaupnosti poročevalskih enot, nadomestimo z znamenjem »z«.

8 OBJAVLJANJE PODATKOV

- Podatkovna baza SiStat: Okolje in naravni viri – Kmetijstvo in ribištvo – Rastlinska pridelava – [Popis tržnega vrtnarstva](#). Absolutni podatki, objavljeni na NUTS ravni.
- Prva objava (Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo, Rastlinska pridelava): »Tržno vrtnarstvo, Slovenija, triletno«.

9 REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Začasnih podatkov ne izkazujemo. Objavimo le končne podatke.

9.2 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ČASOVNO PRIMERLJIVOST

V letu 2000 so bili med tržne vrtnarske pridelovalce vključeni tudi pridelovalci zgodnjega krompirja in fižola za zrnje, v letu 2003 le še pridelovalci fižola za zrnje, od leta 2006 naprej pa niti pridelovalci zgodnjega krompirja niti pridelovalci fižola za zrnje, in sicer zato, ker se ti dve kulturi po mednarodno primerljivih klasifikacijah uvrščata med poljščine, in ne med zelenjadnice.

V letih 2000, 2003 in 2006 smo med tržne vrtnarske pridelovalce uvrščali tudi pridelovalce gojenih gob; od leta 2010 naprej pa tudi teh ne uvrščamo več v to skupino pridelovalcev.

10 DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

- Vprašalnik:
 - Popis vrtnarstva, 2019 (POPIS-VRT/3L)

področje: Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo področje, podpodročje: Rastlinska pridelava

- Poročilo o kakovosti za raziskovanje:
 - Popis vrtnarstva (POPIS-VRT/3L)

področje: Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo, podpodročje: Rastlinska pridelava